

İlkokul Öğrencilerinde Düztabanlık Deformitesinin Görülme Sıklığının Araştırılması

Doç. Dr. Tansel ÜNSALDI **
Dr. Vedat KOCAOĞLU *

Ö Z E T

Sivas il merkezindeki 22 ilkokulda 18359 öğrencinin ayakları üzerinde yaptığımız çalışmada, 427 öğrencide 837 ayağın düztaban olduğu ve görülme sıklığının % 2.27 olduğu belirlenmiştir.

GENEL BİLGİ

Ayağın uzunlamasına olan arkının çökmesi veya tamamıyla kaybolmasına düztaban adı verilir. Bunun sonucunda ayağın kemik yapısında, ligament ve kaslarında bazı değişiklikler meydana gelir. Latince «pes planus» ve literatürde İngilizce «flatfeet», «pronoted foot» düztabanlık terimi karşılığı olarak kullanılmıştır. Ayrıca konjenital konveks pes valgus, konjenital vertikal talus ve konjenital rokker-flat-foot gibi terimler de hep aynı anlamda kullanılmıştır.

Düzgün bir postürün sağlanmasında ayak yapısının önemi tartışılmaz. Ayak deformitelerinden

* Devlet Hastahanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Mütahhasısı Yozgat.

** Cum. Üni. Tıp Fakül. Ortopedi ve Trav. Bilimdalı Öğre. Üyesi. Sivas.

ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu deformitenin konservatif veya cerrahi tedavisi zorunludur. Ayak deformitel tanı ve tedavinin önemi pediatrik ortopedi ve pediatriğin bütün klasik k

Ayağın iskelet sistemi, fonksiyonunu kusursuz yapabilmesi için, planter yüzde iki ark meydana getirmiştir. Bunlar:

1. Longitudinal ark,

a — Medial lon. ark.

b — Lateral lon. ar

2. Transvers arktır.

Değişik

olmuştur. Ancak ortak olan şu görüşler göze çarpmaktadır.

1 — Düztabanlık konjenital veya edinseldir.

2 — Düztabanlık hipermobil veya rijit'tir.

Bu ana faktörler çerçevesinde şu şekilde bir sınıflandırma yapılabilir (10).

1. Konjenital düztabanlık

a — Hipermobil tip

b — Tarsal anomalili

2. Edinsel düztabanlık

a — Ossöz nedenli düztabanlık

b — Ligamentöz nedenli düztabanlık

c — Postüral veya statik düztabanlık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmamız Ocak 1981 - Mayıs 1982 tarihleri arasında, Sivas il merkezindeki 22 ilkokulda 18359 öğrencinin 36718 ayağında düztaban olgularının saptanmasını kapsamaktadır.

Öğrencilerde düztabanlığın saptanması için aşağıdakilerden yararlanılmıştır.

1. Ayağın fiziki

2. Ayağın izi (pedografi) muayenesi

3. Radyolojik muayene.

Fizik muayenede, ayak hareketleri incelenmiş, hareket kısıtlılığı veya hiperlaksitesi, kaslarda spazm ve kontraktür, salık veya gevşeklik, ayakta hassasiyet aranmıştır. Ayağın ön, arka ve sagittal düzlemden sapmalarına, arkların yer düzleminden olan yüksekliklerine bakılmıştır. Fizik muayene ile şüpheli olan olguların, ayak izi muayenesi ve radyolojik muayeneleri yapılmıştır. Ayağa ağırlık verdirerek düz bir masa üzerinde hazırlanmış form kâğıdına ayak izi alınmıştır. Sonra bu izler Asher Celile'nin yöntemiyle değerlendirilerek düz-taban olguları saptanmıştır.

Radyolojik tetkikler, ayağın standart projeksiyon yöntemine sadık kalınarak ön arka ve yan grafileri çekilmiştir. Lateral grafilerde Davis'in «Kalkaneal eğim açısı» (8) ve Suchorski'nin α — açısı (7) ölçülerek normal değerlerden sapma açıları hesaplanmıştır.

BULGULAR

Sivas il merkezindeki 22 ilkokulda 8883 kız, 9476 erkek toplam 18359 öğrencinin muayene edilen 36718 ayağından 916'tısında, fiziki muayene ile düztabanlık saptanmıştır. Bu olguların sonradan yapılan pedografik muayene yöntemiyle 837'nin gerçek düztaban, 79'nun ise normal ayak olduğu anlaşılmıştır. Radyolojik değerlendirmede her ayakta değeri kullanılmıştır.

Düztaban olarak değerlendirilen 427 öğrencinin 227'si kız (% 53.04), 200'ü erkek (% 46.83) olup, 837 ayaktan da 444'ü kız, 393'ü erkek öğrenciye aittir (Tablo 1).

427 öğrencinin % 26.64'ü 11-12 yaş grubunda, % 17.80'i 9-10 yaş grubunda, % 16.48'i 8-9 yaş grubunda, % 15.65'i ise 10-11 yaş grubunda oldukları saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: Düztabanlığın yaş ve cinse göre dağılımı

Yaş Cins	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	Toplam	Oran
Kız	96	74	66	70	138	444	% 53.04
Erkek	100	64	83	61	85	393	% 46.95
Topl	196	138	149	131	223	837	
Oran	% 23.41	% 16.48	% 17.80	% 15.65	% 26.64		

427 öğrenciden 17'nin (% 3.98) tek ayağında düztabanlık vardı. Bu 17 ayağın 10 tanesi (% 58.82) -rencinin, yine 10 tanesi sol, 7 tanesi ise sağ ayaktaydı (Tablo 2).

Tablo II: Tek aya

Yaş Grupları		7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	Toplam
Kız	Sağ	—	1	—	1	2	4
	Sol	2	—	—	1	2	6
Erkek	Sağ	2	—	—	1	—	3
	Sol	2	—	1	—	1	4
Toplam		6	2	1	3	5	17

427 ögr 191'de (% 44.73) uzun süre ayakta ya yürüme ile fonksiyonel ağrı şikâyetleri hastaların 96'sı kız (% 50.26), 95'i erkek (% 49.73) di (Tablo 3).

Tablo III: Semptom veren olguların yaş ve cinslere göre dağılımı.

Yaş Grupları	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	Toplam
Cins	K E	K E	K E	K E	K E	K E
Ağrılı Olgu	17 8	12 17	11 18	18 20	38 32	96 95
Toplam	25	29	29	38	70	191

837 ayaktan kaynaklıydı, (% 1.67). Konjenital olanların 775'i (% 92.5) yumuşak tip'de (fleksibil), 48'i (% 5.73) ise sert (rijit) tipde ayaklardı. Edinsel olanlardan 10 tanesi, internal tibial torsiyon (% 71.42), 2 tanesi serebral felç (

Verilen yüzdelerin incelenmesinden anlaşılacağı gibi, en çok düztabanlığı bulunan yaş grubunun 11-12 yaş grubuydu. Etiyolojide de konjenital olanların fazla olduğu anlaşıldı.

Bu çalışmadan sırasında farkettiğimiz önemli bir gözlem de, düztabanlığı bulunan öğrencilerin, bir çoğunun anne ve babaları ve birçok yakınlarında da düztabanlık deformitesi

TARTIŞMA

Dr. Aktaş ve arkadaşları, Erzurum il merkezindeki tüm ilkokullarda 7-12 yaş arasındaki 24307 öğrencide görülen ayak deformi-

teleri araştırmalarında düztabanlık prevalansını % 1.5 olarak bulmuşlardır (1).

Dr. W. Alajika ise Nijerya'nın Bendel eyaletinin başkenti Benin Cit'deki iki ilkokulda 4-5'ci sınıf öğrencilerinde yaptığı çalışmada düztabanlık prevalansını % 5 olarak saptamıştır (2).

Dr. Şafa

Hastahanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğine başvuran 90.000 hastadan ayak deformitesi bulunan 1800 hastada, yapılan radyolojik değerlendirmede, 52 düztaban olgusu saptamışlardı (9).

Morley 1957 yılında yaptığı çalışmalarında 18 aylık ve daha aşağı yaş grubundaki çocuklarda düztabanlık oranını % 97 olarak bulmuş, hastaların takibi sonucunda 10 yaşında bu oranın % 4'e düştüğünü saptamıştır (6).

Harris ve Beath ise 1948 yılında yaptıkları çalışmalarında askere alınan 3600 adaya düztabanlık dı (6).

Bizim çalışmamızda düztabanlık oranının % 2.27 olduğu anlaşılmıştır.

SONUÇ

Sivas il merkezinde 22 ilkokulda 18359 öğrencinin ayakları üzerinde yaptığımız muayene sonunda :

1. 427 öğrencide 837 ayağın düztaban olduğu ve görülme oranının % 2.27 olduğu saptanmıştır.

2. Düztabanlık saptanan 427 öğrenciden 227'i kız (% 53.16), 200'ü erkekti (% 46.83).

3. 837 ayaktan

4. 837 ayaktan 823'de (% 98.32) konjenital, 14'de edinsel (% 1.67) düztabanlık saptanmıştır.

S U M M A R Y

18359 primary school students were examined for pes planus in Sivas and 837 feet were found positive in 427 students. The incidence was calculated to be 2.27 %.

KAYNAKLAR

- 1 — Aktaş, S., Balcı, A., Aksoy, E.: Erzurum İl Merkezindeki Tüm İlkokullarda 7-12 Yaş Grupları Arasındaki Çocuklarda Görülen Ayak Deformiteleri. Atatürk Üni. Tıp Bülteni S. 4: 319-324, 1978.
- 2 — Alakija W.: Prevalence Of Flatfoot In School Children In Benin City, Nijeria. W. Trop Doct. Oct. 9 (4): 192, 1979.
- 3 — Bateman, J.E.: Foot Science. W.B. Saunders Company, Philadelphia p. 67-87, 1976.
- 4 — Campbell's Operative Orthopaedics. Editor: Crenshaw A.H., Saint Louis The C.V. Mosby Company p. 1795-1803, 1971.
- 5 — Jones, P.G.: Clinical Paediatric Surgery. Blackwell Oxford, p. 456-457, 1976.
- 6 — Klönerman, L.: The Foot And Its Disorders. Blackwell Scientific Publication Oxford - London - Edinburg - Melbourne, p. 52, 1976.
- 7 — Matyslak, W., Narzadow, R.: Plantographic - Antropometric Methods Of Diagnosis Of Flatfoot, Ortop. Pol. p. 43, 1980.
- 8 — Meschan, İ.: An Atlas Of Anatomy Basic To Radiology. W.B. Saunders Company Philadelphia - London - Toronto, p. 184-188, 1975.
- 9 — Şahlan, Ş. Sayar, O., Karakaş, E.S., Yetkin, H.: Radyolojik Tarama İle Tesbit Edilen Doğuştan Ayak Anomalileri VI. Milli Türk Ortopedi ve Trav. Kongre Kitabı. s. 124, 1979.
- 10 — Türek, L.S.: Ortopedi İlkeleri ve Uygulamaları, Türkçeleştirme Editörü Dr. Ege, R., Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1980.

BÜYÜK ÖZET